

Berguedà

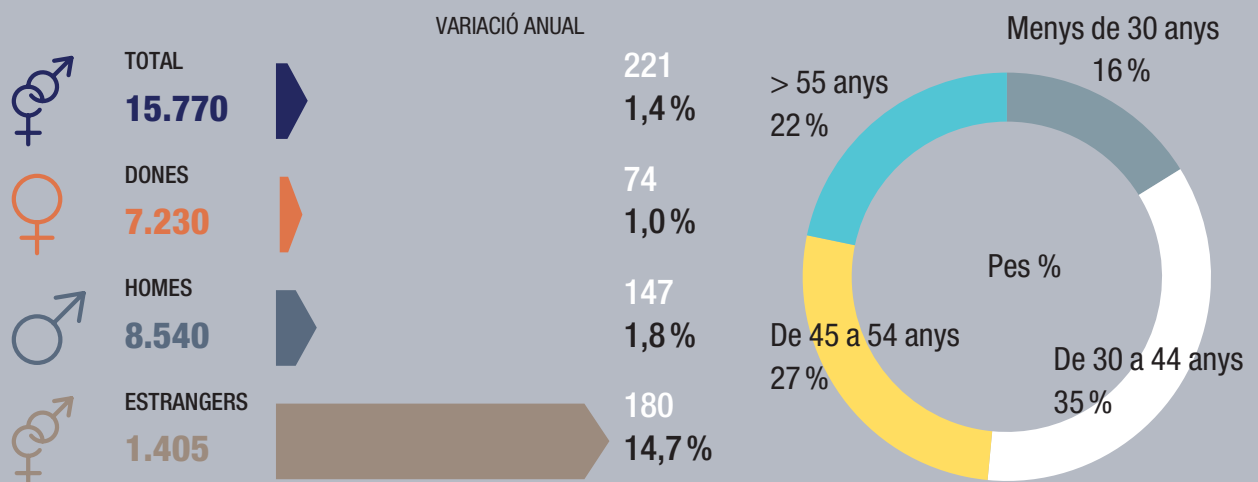

Resum executiu

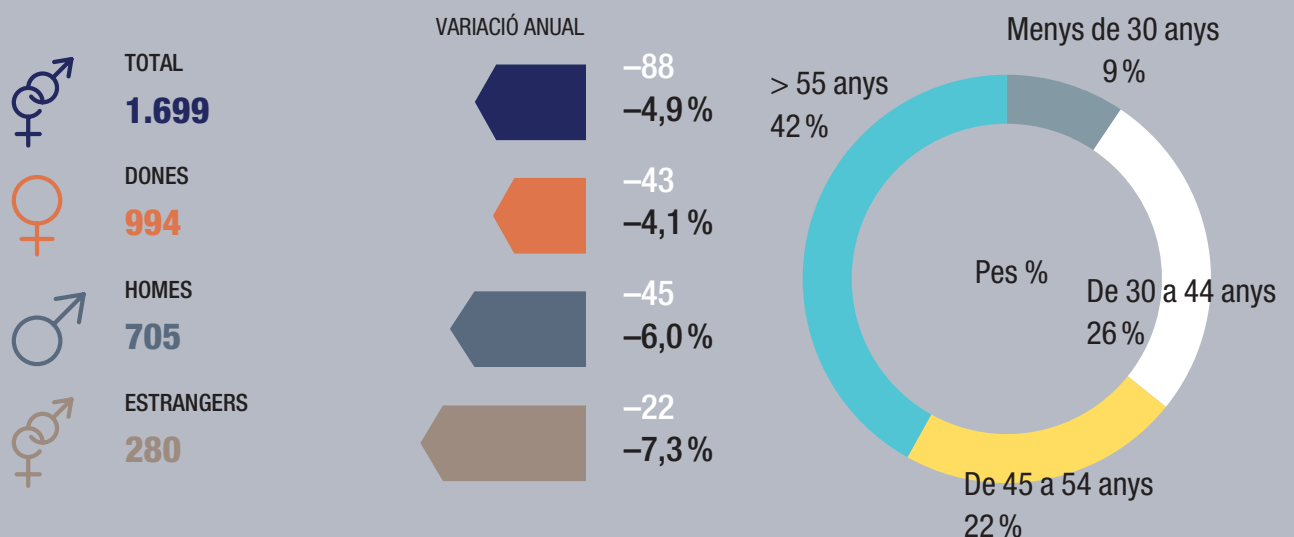
L'evolució dels indicadors socioeconòmics al Berguedà l'any 2022 resulta sensiblement positiva en el seu conjunt, malgrat que el seu dinamisme econòmic resulta el més moderat d'entre totes les comarques de la demarcació. L'evolució de l'atur és positiva, ja que es redueix el -4,9 % (-4,3 % a la província), ressaltant la caiguda entre les persones de 30 a 44 anys (-7,2 %) i entre la població amb nacionalitat estrangera (-7,3 %). La taxa d'atur, del 9,7 %, es manté per sobre de la provincial (9,3 %).

És la comarca on l'ocupació registrada resident s'incrementa de forma més moderada, un 1,4 % (2,6 % a la província). En relació als llocs de treball, es registra una lleugera pèrdua del -0,9 % que contrasta amb l'increment provincial (3,0 %), i cau tant el treball autònom com l'assalariat. Entre els subsectors que creixen en aquest període, destaquen les activitats relacionades amb la construcció. El comportament és similar pel que fa al teixit empresarial, que es redueix el -1,7 % en un any.

Població ocupada registrada resident a la comarca. IVT 2022

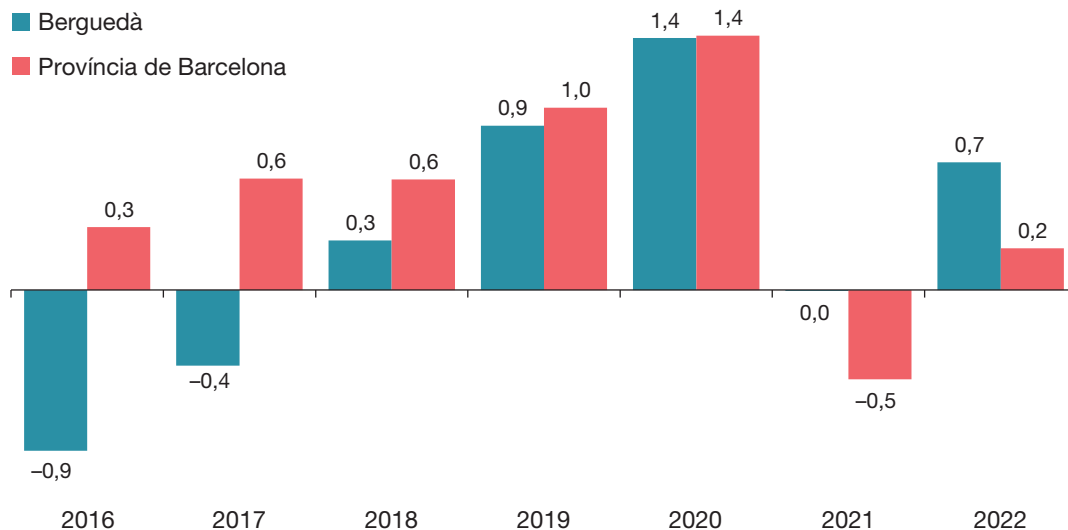
Població aturada registrada resident a la comarca. IVT 2022

La comarca del Berguedà, amb Berga com a capital, està constituïda per trenta-un municipis, dels quals trenta pertanyen a la demarcació de Barcelona i un a la de Lleida. La seva superfície és de 1.129 km² (només es tenen en compte els trenta municipis barcelonins, com es fa en tot aquest capítol) i representa el 14,6 % de la superfície del conjunt de la demarcació.

Gràfic 1

Taxes de variació de la població total, 2016-2022 (en percentatge)

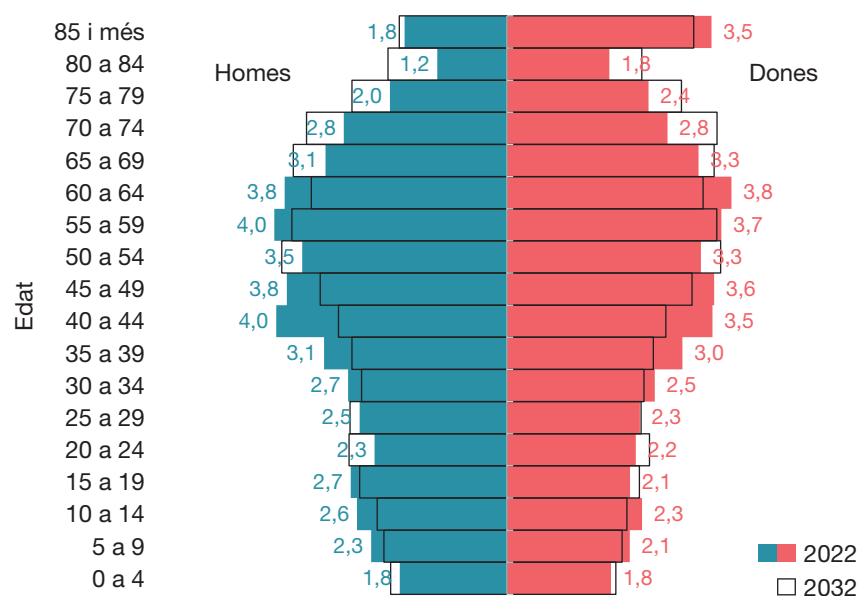

Font: Programa Hermes basat en dades del padró d'habitants de l'INE

L'any 2022 la comarca del Berguedà torna a recuperar els 40.000 habitants, concretament 40.046, xifra que no es veia des de l'any 2013. Respecte a un any abans, la població creix en 274 persones, que suposa un increment del 0,7 %, per damunt del creixement registrat en el conjunt de la província (0,2 %). Experimenta la caiguda més lleu de la població jove menor de 16 anys (-0,4 %) i un increment moderat de la població de 16 a 64 anys (0,8 %), i el segon increment més baix de població major de 64 anys (1,0 %). La població amb nacionalitat espanyola augmenta el 0,5 %, mentre que l'estrangera ho fa de forma més intensa, el 2,2 %, destacant la població de nacionalitat colombiana

Gràfic 2

Piràmide d'edats del Berguedà 2022-2032 (en percentatge)

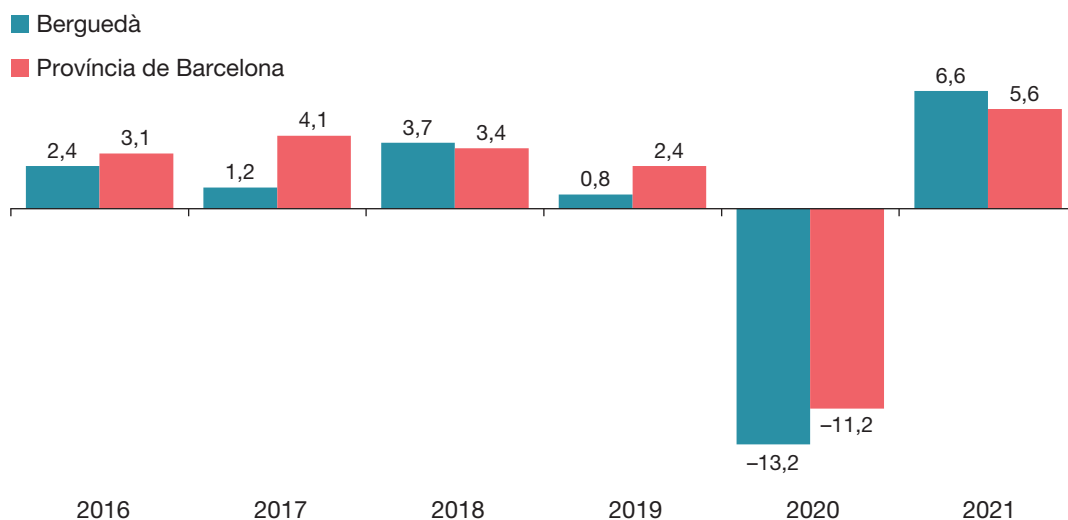

El Berguedà creix en població i torna a superar els 40.000 habitants, amb la caiguda més moderada de població jove entre totes les comarques de la demarcació.

Font: Programa Hermes basat en dades del padró d'habitants de l'INE

Gràfic 3

Taxes de variació real del Valor Afegit Brut (VAB) (en percentatge)

Font: BBVA, Anuari Econòmic Comarcal 2022

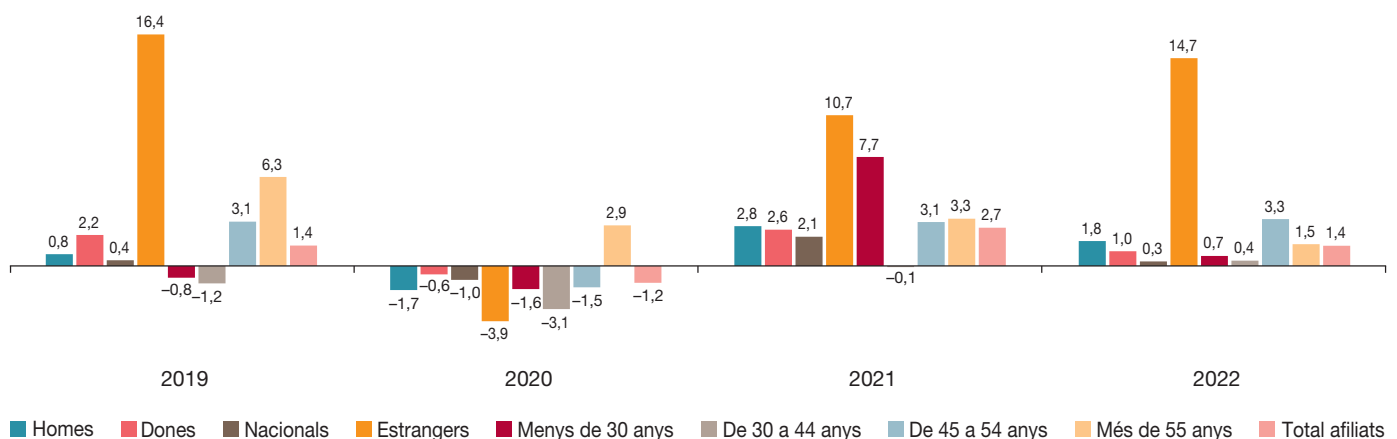
El Berguedà creix en ocupació de forma moderada (1,4 %) per sota del conjunt de la província (2,6 %), però registra un important repunt de l'ocupació de persones estrangeres.

(13,3 %) i veneçolana (24,1 %). Vint-i-dos dels trenta municipis del Berguedà han crescut en població el darrer any, entre els quals destaca Puig-reig (38), Avià (38) i Berga (80), mentre que set municipis perden població, entre els quals destaca Cercs (-21).

La comarca del Berguedà ha experimentat un creixement del VAB del 6,6% l'any 2021, segons l'Anuari econòmic comarcal 2022, de BBVA (vegeu el gràfic 3). En relació amb l'ocupació registrada de la població resident a la comarca, s'incrementa 1,4% l'any 2022, i és la comarca de la demarcació que ho fa amb menor intensitat. En canvi, és una de les dues comarques on l'augment es fa extensiu a tots els col·lectius analitzats, especialment entre la població amb nacionalitat estrangera (14,7%). Per grups d'edat, el creixement més significatiu el trobem en la població de 45 a 54 anys (3,3%). Així, l'any finalitza amb 15.770 persones ocupades, 221 més que el 2021.

Gràfic 4

Taxes de variació interanual de la població ocupada registrada. Berguedà (en percentatge)

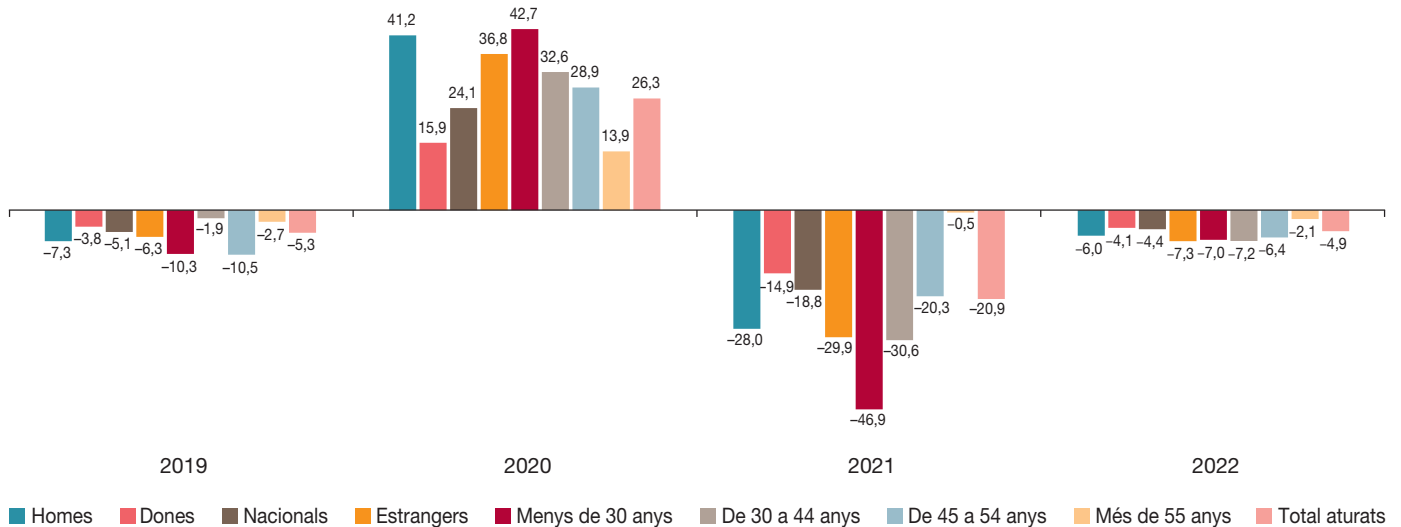

Font: Programa Hermes basat en dades de l'Idescat

L'atur registrat (vegeu el gràfic 5) manté una evolució positiva, en acabar l'any 2022 es comptabilitzen 88 persones aturades menys que un any abans, una reducció del -4,9 %, lleugerament més intensa que la del conjunt de la província (-4,3 %). El nombre d'aturats se situa en 1.699 i la taxa d'atur es redueix fins al 9,7 %, quatre dècimes superior a la taxa provincial (9,3 %).

Gràfic 5

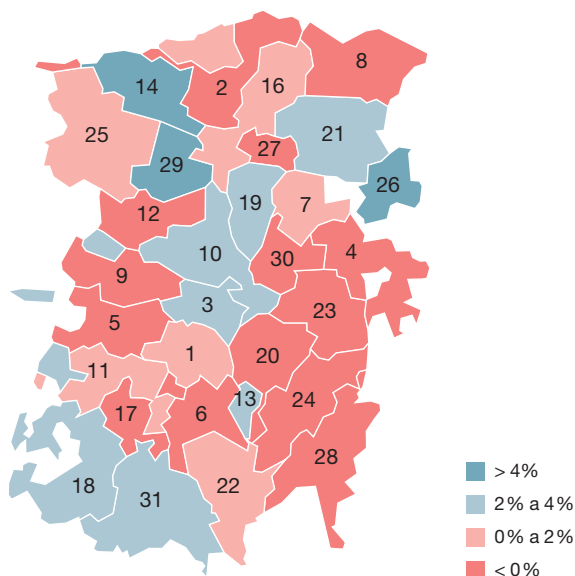
Taxes de variació interanual de la població aturada registrada. Berguedà (en percentatge)

Font: Programa Hermes basat en dades del Departament d'Empresa i Treball

Mapa 1

Variació de la població ocupada registrada. Berguedà, 2022 (en percentatge)

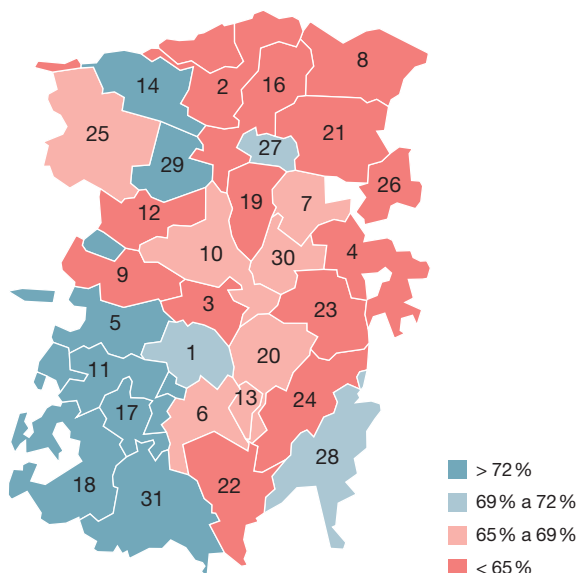
La reducció de l'atur ha tingut més incidència sobre els homes (-6,0 %) que sobre les dones (-4,1 %). En el cas de la nacionalitat, la població amb nacionalitat estrangera ha registrat una evolució més positiva (-7,3 %) que la població nacional (-4,4 %). Ha caigut l'atur en tots els grups d'edat analitzats, i destaca la població de 30 a 44 anys (-7,2 %) i la població de menors de 30 anys (-7,0 %). Entre els grans sectors d'activitat, destaca el descens dels serveis en termes absoluts (-49) i de la construcció en termes relatius (-12,4 %).

La taxa d'atur baixa fins al 9,7 % i la reducció de l'atur registrat té una major incidència entre les dones que entre els homes.

Mapa 2

**Taxa d'ocupació registrada.
Berguedà, 2022**

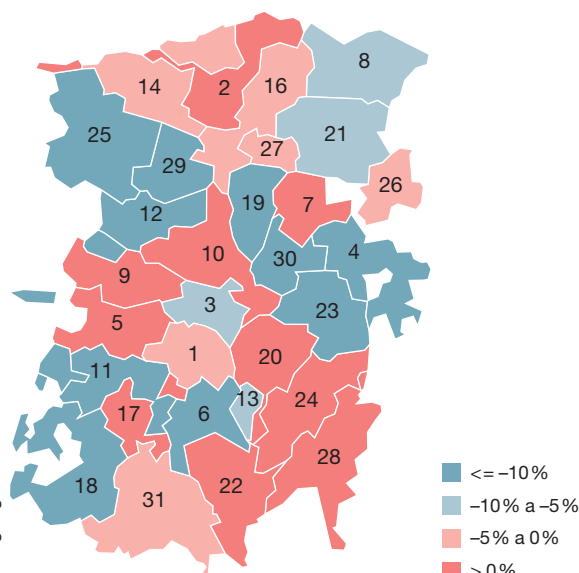
(en percentatge)

Mapa 3

**Variació anual de l'atur registrat.
Berguedà, 2022**

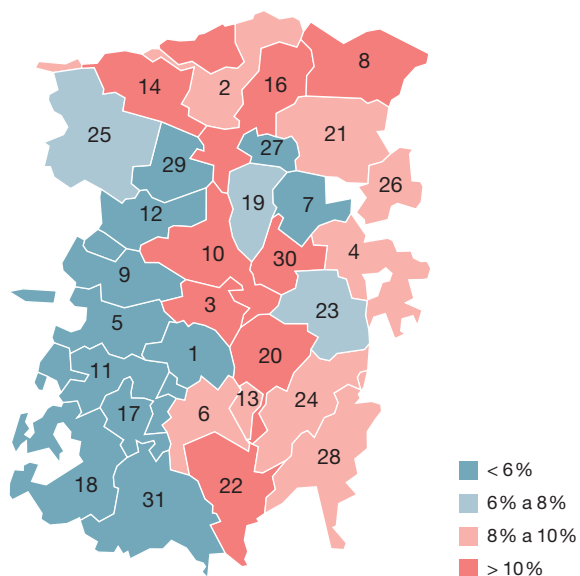
(en percentatge)

Mapa 4

**Taxa d'atur registrat.
Berguedà, 2022**

(en percentatge)

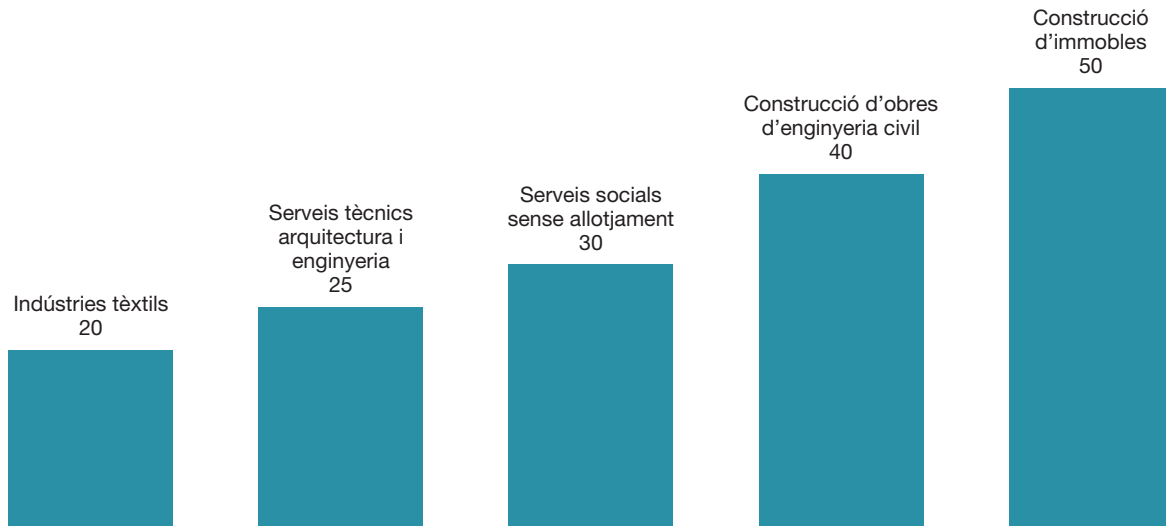

13 dels trenta municipis guanyen ocupació resident, però encara n'hi ha 4 amb una taxa d'ocupació inferior al 60%. La meitat dels municipis de la comarca presenten un nombre d'aturats menor que un any abans, amb 2 municipis amb una taxa d'atur superior al 12%.

1 Avià	18 Montmajor
2 Bagà	19 Nou de Berguedà (La)
3 Berga	20 Olvan
4 Borredà	21 Pobla de Lillet (La)
5 Capolat	22 Puig-reig
6 Casserres	23 Quar (La)
7 Castell de l'Areny	24 Sagàs
8 Castellar de n'Hug	25 Saldes
9 Castellar del Riu	26 Sant Jaume de Frontanyà
10 Cercs	27 Sant Julià de Cerdanyola
11 Espunyola (L')	28 Santa Maria de Merlès
12 Figols	29 Vallcebre
13 Gironella	30 Vilada
14 Gisclareny	31 Viver i Serrateix
16 Guardiola de Berguedà	
17 Montclar	

Gràfic 6

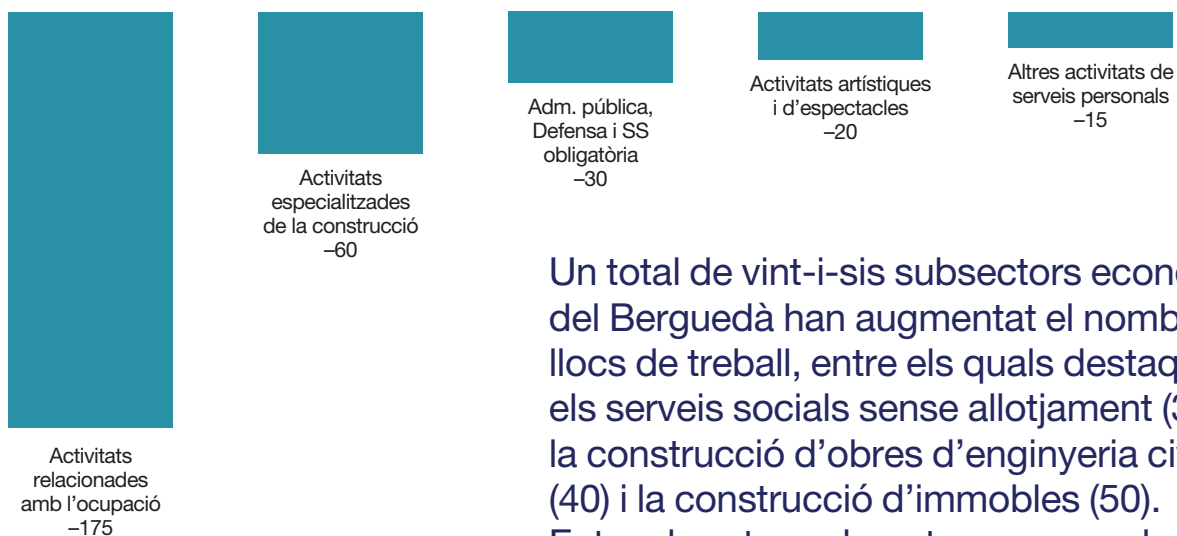
Subsectors d'activitat amb més guany de llocs de treball. Berguedà, 2022 (absoluts)

Font: Programa Hermes basat en dades d'Idescat

Gràfic 7

Subsectors d'activitat amb més pèrdua de llocs de treball. Berguedà, 2022 (absoluts)

Font: Programa Hermes basat en dades d'Idescat

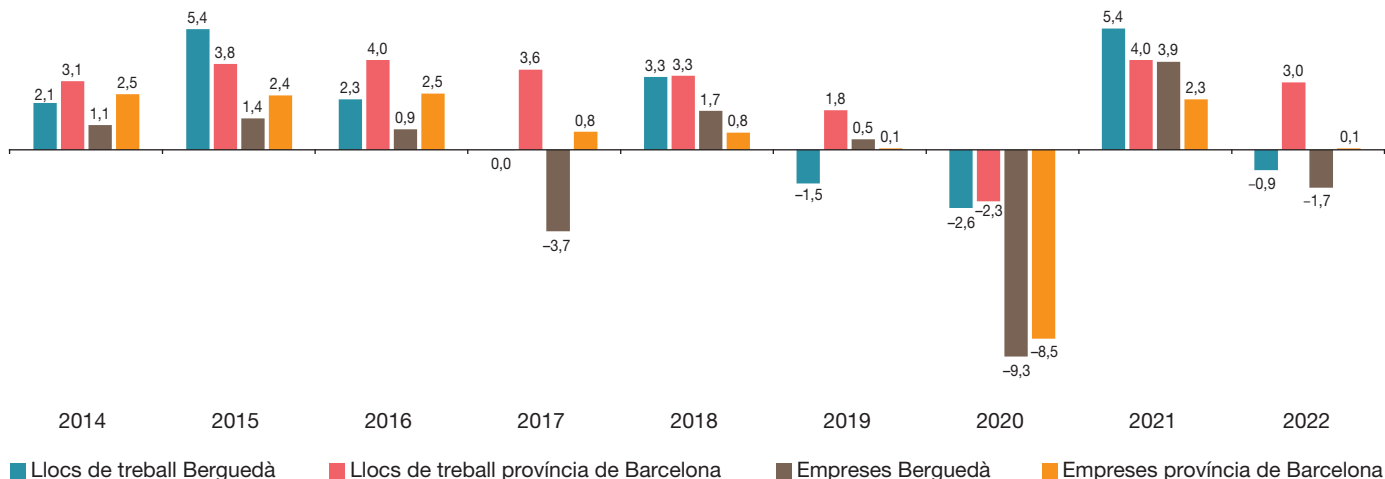
Un total de vint-i-sis subsectors econòmics del Berguedà han augmentat el nombre de llocs de treball, entre els quals destaquen els serveis socials sense allotjament (30), la construcció d'obres d'enginyeria civil (40) i la construcció d'immobles (50). Entre els setze subsectors que perden llocs de treball, destaca el de les activitats relacionades amb l'ocupació (-175).

Pel que fa al **nombre de llocs de treball** (treballadors de les empreses de la comarca, hi resideixin o no), el Berguedà ha registrat el menor dinamisme entre les comarques barcelonines en finalitzar l'any 2022. S'hi localitzen 11.360 llocs de treball, 105 menys que un any abans, una caiguda del -0,9 %, evolució contraposada a la que s'ha donat al conjunt de la província (3,0 %). La baixada de llocs de treball s'ha traslladat amb la mateixa intensitat tant al treball autònom (-0,9 %) com al treball assalariat (-0,9 %).

Gràfic 8

Taxes de variació interanual dels llocs de treball i empreses

(en percentatge)

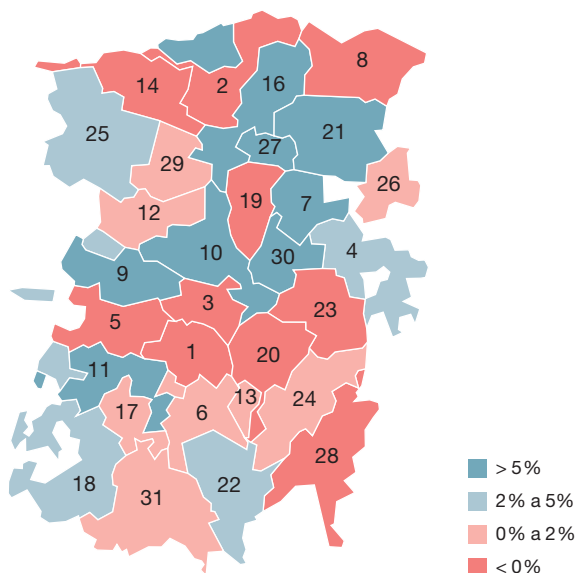

Font: Programa Hermes basat en dades d'Idescat

Tretze municipis han estat els que han concentrat una variació interanual dels llocs de treball positiva l'any 2022 (vegeu el mapa 5). En termes relatius, els creixements més intensos han estat els de Castellar del Riu (12,5 %), Sant Julià de Cerdanyola (25,0 %) i Castell de l'Areny (50,0 %). En termes absoluts, els majors increments s'han donat a Gironella, Cercs i la Pobla de Lillet (20 en cadascun d'ells) i a Puig-reig (60). Pel contrari, deu municipis tenen menys llocs de treball que un any enrere, entre els quals destaquen la Quar (-25,0 %), Capolat (-40,0 %) i Gisclareny (-50,0 %).

Mapa 5

Variació de llocs de treball registrats. Berguedà, 2022 (en percentatge)

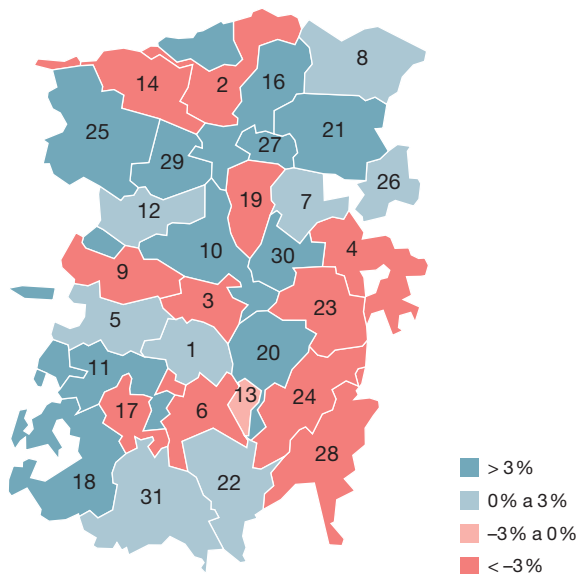
L'any 2022 ha suposat una caiguda dels llocs de treball a la comarca del -0,9 %, amb la mateixa intensitat tant de treball assalariat com autònom. Alhora, és la comarca amb major pèrdua d'empreses (-1,7 %).

En el cas de les **empreses** (comptes de cotització), la comarca també obté el menor dinamisme entre les comarques barcelonines, amb un retrocés del $-1,7\%$ (-19), lluny del sensible augment del conjunt de la província ($0,1\%$). Per subsectors, els creixements més notables, tot i que discrets, s’han produït a l’agricultura, la ramaderia i caça (3), i les activitats esportives i d’entreteniment (3), mentre que els principals descensos han estat en les activitats especialitzades de la construcció (-5) i del comerç al detall (-6).

Mapa 6

Variació d’empreses registrades.
Berguedà, 2022 (en percentatge)

10 municipis guanyen empreses l’any 2022, destacant la Pobla de Lillet (9). En canvi, 12 municipis perden empreses en el mateix període, amb Berga al capdavant (-27).

Segons el Sistema d’Anàlisi de Balanços Ibèrics l’any 2021, els 775 milions d’euros de volum de negoci de la comarca es distribueixen de la manera següent: el $8,6\%$ (67 milions d’euros) procedeix del sector primari, el $42,4\%$ (328 milions d’euros) de la indústria, l’ $11,1\%$ (86 milions d’euros) de la construcció i el $37,9\%$ (294 milions d’euros) dels serveis.

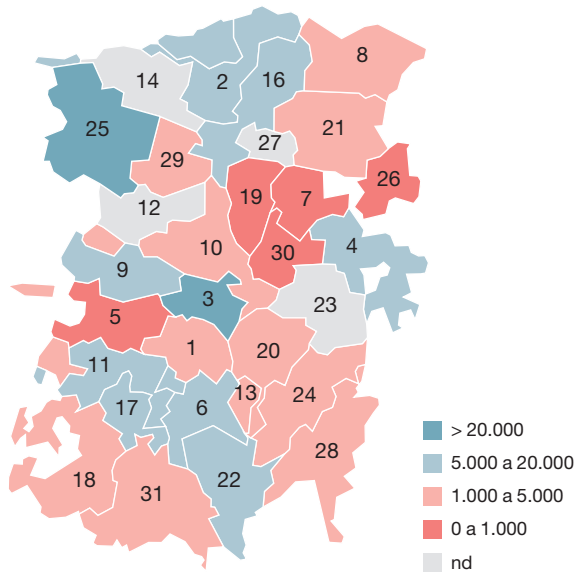
L’impacte de la pandèmia de la covid-19 en termes de facturació al Berguedà es va traduir en una disminució del $2,2\%$ del 2019 al 2020, caiguda molt inferior a la registrada en el conjunt de la província de Barcelona ($11,0\%$). El 2021 la facturació s’ha recuperat com abans de la pandèmia amb un increment del $14,2\%$, augment superior al registrat en el conjunt de la demarcació de Barcelona ($13,3\%$).

El mes de desembre de 2022 hi ha concedides 1.145 **prestacions per desocupació** a la comarca, que són 37 prestacions més que un any enrere. La taxa de cobertura sobre la població aturada registrada s’eleva al $71,9\%$, 2,9 punts percentuals superior a la del conjunt de la província ($69,0\%$). L’augment del nombre de prestacions i la reducció de l’atur registrat ha propiciat l’increment en 5,9 punts percentuals de la taxa de cobertura respecte al desembre de 2021 ($66,0\%$).

Durant l’any 2022 s’han signat un total de 10.978 **contractes laborals** a la comarca, que són 395 contractes més que l’any anterior, impulsat per l’augment de contractes al sector de la construcció i al sector serveis. L’increment ha estat del $3,7\%$, per sota del conjunt de la província ($4,5\%$). Per tipologia, la darrera reforma laboral ha provocat l’increment del $162,0\%$ de la contractació indefinida i la caiguda del $-21,8\%$ de la contractació temporal.

Mapa 7

Recaptació de l'impost sobre les estades en establiments turístics. Berguedà, 2022* (en euros)

* Inclou el 2n semestre de 2021 i el primer semestre de 2022, que correspon al 4t trimestre del 2021 i el 1r, 2n i 3r trimestres de 2022.

Font: LABturisme a partir de la Direcció General de Turisme

Els indicadors d'**oferta turística** al Berguedà el 2022 presenten un creixement en habitatges d'ús turístic (HUT) de 237 places noves, i en turisme rural de 67, respecte al 2021. La resta de tipologies d'allotjament estan estabilitzades.

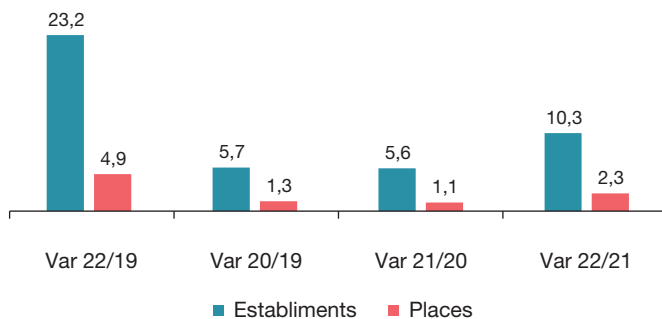
En demanda, el Berguedà supera els 500.000 visitants amb més d'1,2 milions de pernoctacions. La tipologia d'allotjament més destacada a la comarca són els càmpings, amb més d'1 milió de pernoctacions el 2021, que suposen gairebé el 80 % de les pernoctacions comptabilitzades en les tres tipologies d'allotjament analitzades.

El Berguedà ha recaptat 157.377 euros corresponents a la taxa turística del 2022, un 63 % més que el 2021 i un 40 % més que el 2019.

Els càmpings al Berguedà superen el milió de pernoctacions el 2022 i suposen el 80 % de les pernoctacions totals de la comarca.

Gràfic 9a

Taxes de variació de l'oferta turística* (en percentatge)

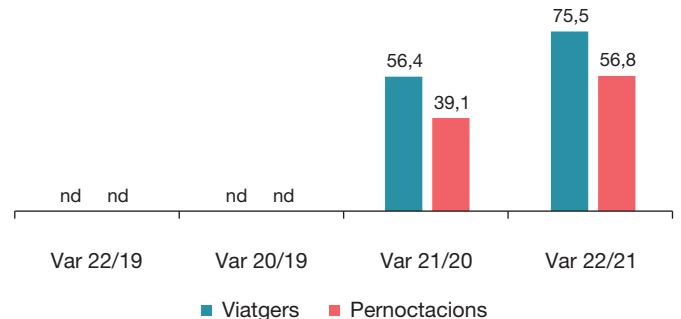

* Inclou establiments i places en hotels, càmpings, turisme rural, apartaments turístics, habitatges d'ús turístic i albergs de joventut.

Font: LABturisme a partir del Registre de Turisme de Catalunya i la Direcció General de Joventut

Gràfic 9b

Taxes de variació de la demanda turística* (en percentatge)

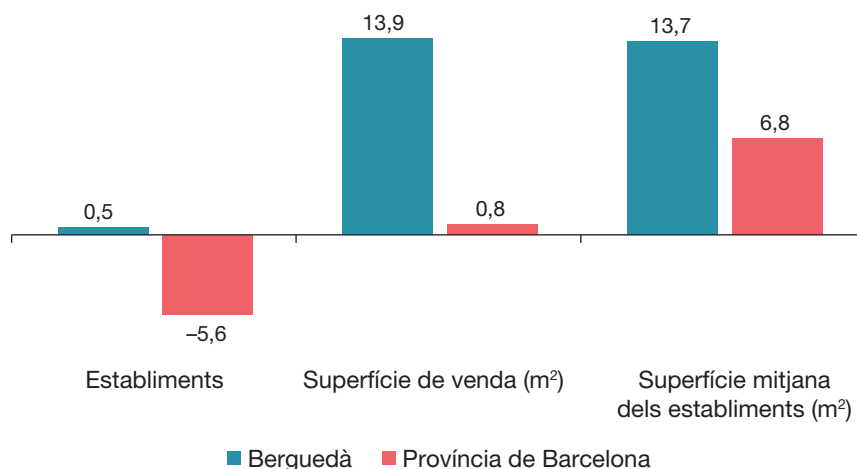

* Inclou viatgers i pernoctacions en hotels, càmpings i turisme rural.

Font: LABturisme a partir de l'Enquesta d'ocupació en allotjaments turístics, Tourism Data System (TDS)

Gràfic 10

Taxes de variació del comerç (en percentatge)

Font: Cens d'establiments comercials de Catalunya. Departament d'Empresa i Treball i Consell General de Cambres de Catalunya

En relació amb el **comerç**, segons les dades publicades per la Generalitat de Catalunya, l'any 2021 hi havia un total de 590 establiments comercials a la comarca que ocupaven una superfície de venda de 63.538 m². Això suposa un augment respecte a l'any 2019 d'un 0,5 % en el nombre d'establiments i un augment d'un 13,9 % de la superfície de venda. La densitat comercial resultant és de 14,75 establiments per cada 1.000 habitants, 1 dècima menys que l'any 2019, i 1.588 m² per cada 1.000 habitants, 12,4 % més. La superfície mitjana per establiment se situa en 108 m², 13 m² més que el 2019, un increment d'un 13,7 %, el segon més important entre les comarques barcelonines.

L'Enquesta d'hàbits de consum i compra a la comarca 2019 recull que la valoració de l'oferta comercial al municipi de residència és d'un 6,51 sobre 10 (quan la mitjana provincial és del 7,15). Comparativament, el Berguedà presenta bona capacitat de retenció per a l'equipament de la llar. Pel que fa a l'índex d'atracció i pèrdues, s'observa una bona atracció i contenció de la despesa dins dels municipis que conformen la comarca, per als productes quotidians i equipament per a la llar. L'excepció radica en els productes d'equipament per a la persona, el qual és del 55,36 %.

La comarca presenta la densitat més gran en establiments entre les comarques barcelonines. La valoració de l'oferta comercial és bona (6,51), però per sota del conjunt de la demarcació.

El Camí dels Bons Homes, 25 anys dinamitzant i aportant valor al territori

Karina Behar Murillas, Agència de Desenvolupament del Berguedà

Els inicis i el seu desenvolupament fins a l'actualitat

El Camí dels Bons Homes, GR 107, és un itinerari transfronterer d'uns 200 km que ressegueix les rutes de migració dels càtars a l'Edat Mitjana des del Berguedà fins a l'Arieja (França) i que es pot fer a peu, a cavall i en bicicleta, i que ja té 25 anys d'existència.

L'itinerari es va crear amb l'objectiu de desenvolupar econòmicament i socialment el territori per on transcorre, i l'any 1995 va néixer com un projecte de cooperació europea (Interreg II) amb els nostres veïns francesos. La cooperació al llarg dels anys ha esdevingut un element essencial i s'ha anat mantenint i consolidant amb diversos programes Interreg, Leader i POCTEFA.

Un altre element bàsic des dels inicis ha estat la col·laboració publicoprivada. Al llarg dels anys s'ha treballat amb les empreses proveïdores de serveis als senderistes, ciclistes i genets, per tal de millorar l'acollida d'aquest tipus de públic, per fer promoció conjunta i seguir les accions del projecte. També les entitats públiques com el Parc Natural del Cadí-Moixeró i els consells comarcals del Berguedà i la Cerdanya hi van apostar als inicis i la seva implicació continua fins ara. Aquesta implicació ajuda al manteniment dels camins i les millores del traçat, perquè l'experiència dels usuaris sigui el més satisfactòria possible.

El Camí dels Bons Homes (CBH), a més d'una travessa ha estat un projecte generador de nous continguts de valor i productes, teixint complicitats diverses com, per exemple, l'edició del llibre *La cuina al temps dels Bons Homes*, editada per Altair amb la col·laboració de la Fundació Alcía; la guia *A peu per camins de càtars al Pirineu català*, de l'editorial Arola; el *Mapa del Camí dels Bons Homes* d'Alpina; dos jocs de *geocatching* per al públic familiar; el conte infantil *El tresor dels càtars* (Arola)... Els productes de la ruta van ser reconeguts amb dos premis Alimara l'any 2021 en la categoria de *Thought experiences* i en la d'ús i promoció del català. A més, des dels inicis, s'ha treballat la promoció en diferents canals tant per al públic nacional com per a l'internacional i la creació de diversos productes amb les agències locals.

Algunes dades sobre els Bons Homes i les Bones Dones

Quant a dades, podem dir que el CBH ha acollit en aquests anys més de 50.000 senderistes, amb un nivell de satisfacció alt, que compta amb una cinquantena de membres privats adherits (trenta de la part catalana), entre hotels, albergs, refugis, agències de viatges, guies de muntanya i taxis. Tots plegats participen en la creació i millora dels serveis i productes associats a la travessa transfronterera.

En un recent informe realitzat sobre les dades sociodemogràfiques i de perfil del consumidor del Camí dels Bons Homes, s'han obtingut (amb una mostra de 288 persones enquestades) els resultats següents:

- Gènere: el 44,4 % homes i el 55,3 % dones.
- Edat: adult madur (entre 45 i 59 anys) i adult jove (entre 25 i 44 anys).
- Estat civil: el 41 % casat o amb parella, el 36,1 % solters i el 20,8 % separat o divorciat.

- Situació professional: un 46,2 % treballen per compte aliè, un 14,7 % són autònoms, un 13,3 % persones jubilades.
- Ingressos mensuals: un 48,8 % entre 1.000–2.000 € i un 30,9 % entre 2.000–3.000 €.
- Estudis: el 41 % batxillerat/FP i el 39,9 % màster o doctorat.
- Composició de grup: un 50,2 % en solitari, un 38,6 % amb amics o amb parella i un 6,8 % en grup guiat o família.
- Tipus de despesa: el 32,3 % de la despesa es destina a l'allotjament, seguit de queviures (18,6 %), restaurants (18 %) i transports (17 %).
- Modalitat: el 95 % a peu i un 5 % en BTT.
- Les principals motivacions per fer el Camí dels Bons Homes són: una motivació alta, un repte personal, l'esport, la cultura, la història, l'oci i el plaer; i amb motivació moderada, el creixement personal, la desconexió d'obligacions laborals, l'espiritualitat, la clarificació de valors personals i socialitzar.

Les caminades conscients, un nou exemple de dinamització del Camí dels Bons Homes

Les caminades conscients acaben de sortir del forn i, en definitiva, són una invitació per conèixer la travessa d'una altra manera, més pausada i sensorial, inspirant-se en alguns dels valors dels bons homes i bones dones de l'Edat Mitjana, que tenien la natura i els camins com a espai de creixement, de *melhorament*, i que volien tornar a les coses simples i més essencials de la vida.

Amb aquest projecte s'han preparat sis itineraris circulars curts, d'entre 5 i 14 quilòmetres a la part berguedana de la ruta, localitzats als municipis de Castellar del Riu, Peguera, Gisclareny, Bagà, Saldes i Gósol.

En els itineraris es recomanen aturades en punts especials per fer algunes pràctiques meditatives audioguiades. Les persones hi poden meditar, escoltar i tenir experiències a través dels sentits i entrar en contacte amb la natura d'una manera més profunda, sentint una unió, una harmonia que aporta claredat mental així com un major benestar físic i emocional.

Per fer les rutes, cal seguir diferents senyalitzacions de GR, PR i groga de la Xarxa de Camins, detallades a la *Guia pas a pas*. Els itineraris es troben disponibles en diferents suports digitals en forma de catàleg interactiu, d'audioguia..., i es poden trobar en plataformes com Wikiloc, Spotify, etc.

Conclusions

Som conscients, però, que a moltes persones els és impossible realitzar el CBH per la seva extensió, ja sigui per manca de forma física o bé per manca de temps, així com també per la dificultat de gestionar l'anada i la tornada, si es fa la totalitat del camí.

Actualment, es treballa per donar solució a algunes d'aquestes problemàtiques i alhora ampliar les possibilitats del Camí dels Bons Homes en el camp de la salut i el benestar de les persones.

A més, el projecte vol crear experiències de salut i benestar a la comarca, millorar i diversificar l'oferta i qualitat turística del territori basada en la sostenibilitat, i reposicionar la marca del Camí dels Bons Homes, ampliant el seu públic potencial.

Les caminades conscients conviden a conèixer la travessa al públic local del Berguedà, adreçades a persones que els agrada caminar i que no tenen la forma física per fer una gran travessa de tants dies, i a persones interessades en millorar la seva salut i tenir major benestar.